

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3227/2021. (V. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.638.300/2019/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Mátyás Dénes ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.638.300/2019/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 863.P.XXIII.21086/2018/101/I. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban az elsőfokú bíróság felbontotta az indítványozó 2011. július 30-án kötött házasságát, és a felek 2011. október 9-én született gyermeke feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására – a bíróság által kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleménye alapján – a felperes anyát jogosította fel. Az elsőfokú bíróság részletesen szabályozta az indítványozó apa és a perbeli gyermek közötti kapcsolattartást, többek között folyamatos kapcsolattartásként feljogosította az indítványozót minden páros héten szombaton 9 órától vasárnap 19 óráig és minden páratlan héten szerdán 15 órától 19 óráig a gyermekkel való együttlétre. Az elsőfokú bíróság kötelezte az indítványozót, hogy a gyermek tartására 2017. október 1-jétől kezdődően – minden hónap 10. napjáig – fizessen meg a felperesnek havi 50 000 forint határozott összegű tartásdíjat. Rendelkezett az ítélelethozatalig keletkezett tartásdíj megfizetésének módjáról is.
- [3] Az elsőfokú bíróság a fentieket meghaladóan elutasította a keresetet, és az indítványozónak a perbeli gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására való feljogosításra, és az anyai kapcsolattartás szabályozására, valamint a felperes havi 25 000 forint gyermektartásdíjban marasztalására vonatkozó vizontkeresetét.
- [4] Az indítványozó az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést nyújtott be. Ebben elsősorban arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárás során beszerzett szakértői véleménnyel összefüggésben az elsőfokú bíróság nem biztosított számára észrevételezési lehetőséget. A bíróság ugyanis részére 2019. szeptember 16-án küldte meg a szakértői véleményt, és a bíróság tájékoztatása szerint 30 napon belül tehetett észrevételt. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor 2019. október 3-án az indítványozó távollétében tárgyalást tartott, és ítéletet hozott. Az indítványozó hivatkozott továbbá arra is, hogy az elsőfokú eljárás során csatolta a bíróság által kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleményét, amely egy másik szakértő véleményének ellentmondó megállapításokat tartalmazott.
- [5] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Ítéletének indokolásában kiemelte: önmagában az a tény, hogy az elsőfokú bíróság nem várta be az indítványozó szakvéleményre tett észrevételeit, nem minősül olyan, az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértésnek, amely a megismételt eljárás elrendelését indokolná. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a perben beszerzett – és a per egyéb adataival is egybevágó – szakvélemény egyértelműen állást foglalt a szülők gyermeknevelési képessége kapcsán. E körben a bíróság nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az indítványozó személyiségében feltárt jegyek olyan, a gyermeknevelési alkalmasságot súlyosan lerontó tényezőket tartalmaznak, ami – a gyermek jelenlegi pszichés és lelki állapotára is figyelemmel – nem teszi lehetővé az indítványozó apa szülői felügyeleti jog gyakorlására feljogosítását. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy az indítványozó által beszerzett magánszakvélemény – figyelemmel arra, hogy az csak és kizárólag a gyermek vizsgálatára terjedt ki – nem alkalmas a perbíróság által kirendelt, a feleket és a gyermeket egyaránt vizsgáló szakvéleménnyel való összevetésre.
- [6] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXV. cikk és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a megelőző peres eljárásban több okból is megállapítható a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a sérelme.

- [8] Az indítványozó elsősorban arra hivatkozott, hogy a 2019. október 3-án a távollétében megtartott tárgyaláson jogi képviselőjében megjelent ügyvédje, akinek egy nappal korábban adott meghatalmazást. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére hatálytalannak tekintette a jogi képviselő eljárás cselekményeit, mert a jogi képviselő meghatalmazása nem érkezett be a tárgyalás kezdetéig elektronikusan az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság ezzel megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 135. § (4) bekezdését.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az ügyében tényszerűen megállapítható: az elsőfokú eljárás során a szakértői vélemény észrevételezésére 2019. október 16-ig lett volna lehetősége. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor 2019. október 3-án mégis berekesztette a tárgyalást, és ítéletet hozott annak ellenére, hogy sem maga, sem a jogi képviselője nyilatkozatot tenni nem tudott. Az indítványozó érvelése szerint az elsőfokú bíróság ezzel lényeges eljárási szabálysértést valósított meg. Ennek alátámasztására több kúriai eseti döntésre is hivatkozott.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte az ügyben a bíróságoknak az az érvelése, amely szerint az általa előterjesztett magánszakvélemény nem lehet alkalmas a perbíróság által kirendelt szakvéleménnyel való összevetésre. Ezzel összefüggésben is több kúriai eseti döntésre hivatkozott.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXV. cikk sérelmét azért állította, mert annak következtében, hogy az elsőfokú bíróság a 2019. október 3-án megtartott tárgyaláson ítéletet hozott, az indítványozót jogellenesen elzárta attól is, hogy az elsőfokú eljárás során az eljáró bíróval szemben kizárás iránti kérelmet terjesszen elő. Ezzel összefüggésben hivatkozott a XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló törvényes bíróhoz való jog sérelmére is.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [13] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy a határidőben benyújtott indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés [3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [15] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöböl-

hetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [17] A jelen ügyben megállapítható, hogy a másodfokú bíróság indokolásában részletesen, az indítványozónak minden – a fellebbezésben hivatkozott – felvetését megválaszolva bemutatta döntése indokait. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a peradatokat összességében mérlegelve jutott arra a következtetésre: az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a szülői felügyeleti jog gyakorlása tekintetében a beszerzett bizonyítékokat minden lényeges szempontot figyelembe véve helyesen mérlegelte, és jogszerű – a gyermek érdekében álló – döntést hozott. A másodfokú bíróság kifejezetten utalt arra, hogy nem önmagában kizárt egy magánszakvélemény összevetése a perbeli bíróság által kirendelt szakértő véleményével. Azonban a konkrét esetben nem vethető össze a két szakvélemény, mert a másik szakértő véleménye kizárólag a gyermek vizsgálatán alapult. Ezzel összefüggésben ugyanakkor megjegyezte, hogy az indítványozó által beszerzett magánszakvélemény is megerősíti a perbeli szakvélemény azon megállapítását: a perbeli kisfiú egy szorongó, lojalitáskonfliktussal küzdő, családi krízis tüneteit hordozó gyermek képét mutatja. Az eljáró bíróságok tehát megjelölték azokat a konkrét ügyben fennálló körülményeket, amelyeket az indítványozó szülői felügyeleti jogának gyakorlása tekintetében értékelt. A bizonyítékok és a megállapított tényállás felülvizsgálata, illetve az ezek alapján elvégzett mérlegelés felülbírlata az Alkotmánybíróságnak nem áll módjában, különben hagyományos jogorvoslati fórummá válna, amelyre a következetes alkotmánybírói gyakorlat szerint nincs lehetősége.
- [18] Ehhez hasonlóan az Alkotmánybíróságnak arra sincs jogköre, hogy az egyébként az eljárás korábbi szakaszában nem hivatkozott eljárási szabálysértések tárgyában állást foglaljon, mert azok a régi Pp. 135. § (4) bekezdésének olyan törvényértelmezési kérdéseit érintik, amelyek a rendes bíróságok hatáskörébe tartoznak.
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, okszerűtlennek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [20] Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetik fel, és ezzel összefüggésben nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [21] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjába foglalt törvényi feltételnek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. május 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírói ügyszám: IV/123/2021.

